

טעמו וראו

רעיון על הפרשה מאת הרב בועז שלום שליט"א

גיליון 11 - שבע יפול צדיק, וקם! פרשת ויקהל-פקודי תשפ"ו

פרשיות השבוע, ויקהל פקודי - עוסקות בהקמת המשכן.
"ביום החודש הראשון באחד לחודש תקים את משכן אוהל מועד".

חז"ל אומרים שבמשך שבעת ימי המילואים היה משה רבנו מקים ומפרק את המשכן, שוב ושוב. ביום השמיני, שזה יום החודש הראשון, באחד לחודש, אז כלו כל אותן הקמות, ואז משה הקים את המשכן, ומאז הוא נשאר על עומדו עד המסע הבא.

חזרות גנרליות במשכן?

מה שכאן טעון הבנה - מה זה, ניסוי כלים? אימונים?! עבור מה הקמת המשכן ופירוקו, הקמת המשכן ופירוקו? למה הדבר הזה נצרך?! ובעצם, אי אפשר להגיד שהוא התאמן, כי הלויים מקימים את המשכן. לא משה יעשה את זה מכאן ואילך, הלויים יעשו את זה. מה היה הצורך בהקמת המשכן ופירוקו במשך שבעה ימים, מה זה נתן?!

יש פסוק שאומר "שבע יפול צדיק וקם". ולמעשה, יש פירוש משובש קצת שאנשים חושבים שכוונת הדברים היא שהצדיק, הגם שהוא נופל שבע פעמים, אבל כל פעם שהוא נופל הוא קם. זאת אומרת, אפילו שיתכן שהוא יפול, אינו כמו הרשע, הרשע נופל וקורס, והצדיק נופל ומצליח להתרומם, מצליח לקום מאותה הנפילה.

הפשט האמיתי - שבע יפול צדיק וקם

אולם הפשט האמיתי בפסוק זה לא כך, אלא הפשט האמיתי בפסוק הוא שכך בהכרח דרכו של האדם, כדי להגיע להיות צדיק - שבע יפול צדיק וקם. זאת אומרת, אין מצב שאתה תהיה צדיק מיד, כל ימך רצופים הצלחות. הדרך להפוך להיות צדיק זה דרך הנפילות! זאת אומרת, לא לחשוב שאני יכול לדלג על הנפילות, אין כזה דבר. איך נהיה צדיק? על ידי שבע יפול צדיק וקם, מזה הוא נהיה צדיק.

מה שזה בעצם אומר, זה שכאשר בן אדם נכשל בדברי תורה, דווקא מתוך זה הוא עומד עליהם. כאשר אדם עושה טעויות, מתוך זה הוא מתקן את דרכיו, מתוך זה הוא לומד, הוא גדל ולומד איך עושים את הדברים נכון. והכלל אומר, 'מה שלא מחסל אותך, מחשל אותך'. הנפילות הן אלה שבסופו של דבר בונות את האדם.

ואנחנו רואים גם כן, כשבונים בניין, עושים יסודות מאוד עמוקים. מה המטרה של היסודות האלה? מכיוון שזה מאפשר להקים את הבניין

לגובה רב יותר. ככל שרוצים בנין גבוה יותר, היסודות צריכים להיות עמוקים יותר ורחבים יותר. כך גם כאן - ככל שגדל צדיק יותר גדול, אז יש יותר ניסיונות ויש יותר קשיים ויותר התמודדויות. אברהם אבינו הגיע לאן שהגיע אחרי עשרה ניסיונות שהקדוש ברוך הוא ניסה אותו. ולא כתוב לנו כמה כישלונות היו לאברהם אבינו עד שהגיע לאן שהגיע, ובאמת אומר רבי יצחק הוטנר, שזה אחת הבעיות שלנו כשאנחנו קוראים סיפורי צדיקים.

כי אנחנו קוראים על צדיקים, "איך בוצין בוצין מקטפיה ידיע". פירוש, הדלעת הזאת עוד כשהיא קטנה כבר היה ניכר בה ניצוצי הגדלות. בגיל כזה וכזה הוא כבר סיים את הש"ס, בגיל כזה וכזה הוא כבר כתב חידושים, בגיל כזה הוא כבר ידע קבלה, בגיל הזה הוא כבר ברא גולם. אדוני, זה התחיל ממחוזות אחרים! אף אחד לא מספר לך את הניסיונות שהיו לו, איזה התמודדויות, איזה קשיים, מה הוא עבר, וכן, גם איזה נפילות! את זה אף אחד לא מספר לך! אבל מי שבאמת יקרא וינסה להבין מה עבר על הגדולים, יראה שהם נבנו מהניסיונות שלהם, הם נבנו מהקשיים שלהם, מזה הם הגיעו לדרגות הגבוהות.

הניסיון הגדול של מרנא ורבנא החפץ חיים!

על החפץ חיים עצמו, כתוב שהיה יתום כבר מגיל קטן, אמא שלו התחתנה בזיווג שני. היה שלב שפעם הזמין אותו אחד מרשעי אותו הדור, אד"ם הכהן, שם רשעים ירקב, היה אחד המשכילים, והזמין אותו אליו לספרייה. החפץ חיים אמר - אני כמעט והלכתי. היה לו ספרייה תורנית מאוד גדולה. והוא אמר "אם הייתי מגיע לשם, היו סיכויים שהייתי נשאר. לא הייתי חוזר". זאת אומרת, כמעט ואיבדנו את החפץ חיים!

מי היה מאמין שהחפץ חיים עמד בכזה ניסיון. והחפץ חיים, תמיד כשהיה מזכיר את שמו, היה אומר: "אד"ם הכהן, שם רשעים ירקב, ימח שמו ושם זכרו, שרצה לאבדני משני העולמות". ככה מוסיף לו 'מי שברך' בכל פעם שהיה מזכיר את השם שלו.. וזה החפץ חיים, שהעיד על עצמו שהוא מעולם לא דיבר לשון הרע!

פה זה לא לשון הרע. זה אנשים כאלה מצווה להכפיש אותם, זה מסית ומדיח. אבל מי היה מאמין, לחפץ-חיים היה ניסיון, היה לו קושי, והוא התמודד איתו והגיע לאן שהגיע. ומי שיקרא על הגדולים, יראה

ניסיונות שהם עמדו בהם, יראה קשיים שהיו להם. כשאתה קורא שהאדם הזה כבר היה גדול מגיל צעיר, זה לא בונה אותנו, זה רק גורם להגיד "תשמע, הוא כנראה קורץ מחומר אחר. הוא גדל בתקופה אחרת, במקומות אחרים, אני יש לי ניסיונות, זה לא בשבילי".

אומרים לך - לא אדוני, שבע יפול צדיק וקם! שוב משה רבנו בונה את המשכן, ועוד פעם מפרק, ועוד פעם בונה, ועוד פעם מפרק. הדבר הזה בא ללמד לא להיבהל. לא להיבהל גם אם יש ניסיון, וגם אם קרה שנכשלנו, והאדם צריך להתרומם ולהתחיל מחדש.

ימי האהבה וימי השנאה

אומר רבנו תם שלאדם ישנם את ימי האהבה וימי השנאה. ימי האהבה זה ימים שבהם בן אדם קם עם שיר חדש בלב, איזה יופי, איזה שמחה, עבודת ה', הולך ככה בהתלהבות לתפילה. ימי השנאה זה ימים שאין חשק, אין לו חשק ללכת לשיעור, אין לו חשק ללמוד, אין לו חשק לכולם.

אומר רבנו תם, מה עושה האדם שהוא לא בר דעת? הוא אומר "טוב, אז אני לא אלך היום. אז אני לא אלמד היום, אז אני לא אעשה כלום היום..". ומה קורה? לאחר מכן, כשהתקופה הקשה עוברת, הוא כבר התנתק, הוא כבר לא בשיעור, הוא כבר לא מתפלל חודשיים, אז מה עכשיו צאת? יתחילו בשיעור לשאול שאלות, בבית הכנסת ירימו גבה, לא נעים, הוא נשאר בחוץ. אומר רבנו תם, גם בימי השנאה תשתדל לשמור עוד על קשר. גם אם תגיע לשיעור ותשמע רק 'חצי שיעור', זה עדיף מאשר להתנתק בכלל. גם אם תלמד, אתה יודע מה, במקום סוגיה בעיון, תקרא סיפורי צדיקים. העיקר, אל תתנתק!

אל תתנתק. תיקח בחשבון - יש נפילות, אחרי הנפילה יש התרוממות. יש נפילות, אחרי הנפילה יש עלייה. אם בן אדם ידע את זה, שום דבר לא ישבור אותו, שום דבר לא יביא אותו למצב של התרסקות. כשאדם יודע, יש ניסיון, אני מהניסיון הזה אצא מחושל יותר, אני אתמודד. ואז, שימו לב, הוא יקבל פי מאה. כי בימי השנאה, בימים הקשים, כשעשיתי משהו ואחזתי משהו, לא התפרקתי לגמרי, אני מקבל שכר פי מאה מאשר בימי האהבה! אחד בצער ממאה שלא בצער!

רבי זושא וימי השנאה

אמר רבי זושא - כשאני מסתכל על הימים שעברו עליי, אני רואה שהימים שבהם השגתי את ההשגות הכי גבוהות, אלה היו הימים הקשים, הימים של ההתמודדות, הימים של הניסיונות. שמה קניתי את עיקר המעלות שלי. לא בימים הטובים שבהם למדתי מתוך התמדה ומתוך התלהבות ומתוך חשק, שמה לא קניתי מעלות. את המעלות האמיתיות שלי קניתי בימים של הניסיונות, בימים של הקשיים. אם אדם יודע את זה, אז הוא יודע, אסור להישבר. זה בסך הכל עוד מדרגה בסולם כדי לטפס, עוד מדרגה בסולם כדי להגיע גבוה.

ה' יספור בכתוב עמים

נסכם במעשה. מסופר על האדמו"ר מצ'ורטקוב, שפעם הגיע אליו איזשהו אדם ואמר לו, "רבי, חמי הפסיק להתפלל!" אמר הרב - הפסיק להתפלל? נראה לי שכשאתה הולך לתפילה הוא כבר חוזר.. אומר לו החתן "לא, אני אומר לרב, הוא הפסיק להתפלל!" הוא אומר לו, טוב, בוא נבדוק את זה. איך בודקים את זה? הוא שם פתק, רשם

שהאדמו"ר קורא לו. הכניס את זה לשקית התפילין של חמיו. אחרי שבוע הוא מגיע, נו הרב, הוא הגיע? אומר לו הרב - לא, הוא לא בא, כנראה שאתה צודק. תקרא לו עכשיו על באמת. טוב, שלחו לקרוא לו, מגיע. אומר הרב - תגיד, שמעתי שאתה לא מתפלל, אני כבר לא רואה אותך בבית המדרש, מה קורה?

"מה אני אגיד לרב, עוברת עליי תקופה מאוד קשה..." הוא מספר לו על נפילות בעסקים, "אני רוצה להתפלל, אבל הדעת מוסחת, אני לא מסוגל, אני לא יכול עכשיו להתפלל, לא מסוגל". אמר לו הרב - אני אשאל אותך ביאורו של פסוק, כתוב "ה' יספור בכתוב עמים" [תהילים פז-ו]. אתה יכול להסביר לי מה פירוש הפסוק? לא היה לו נעים להגיד שפעם ראשונה שהוא שומע את הפסוק הזה, אז הוא כיבד את האדמו"ר שיסביר...

אמר לו האדמו"ר, אני אסביר לך. תראה, לפעמים בן אדם חי כמו שאתה אומר, בתקופה מאוד קשה. עומד מתפלל שמונה עשרה בלי לב, לא שם לב מה הוא אומר, לא מתרכז, עושה שלום - שלום עליכם, זה שלום זה?! הוא חזר מטיסה במחשבות... 'הבאנו שלום עליכם'... עכשיו נחת... - אומר האדם מה הטעם בתפילה הזאת? מה רושמים לו בשמיים על תפילה כזאת? אפס. שחרית אפס, מנחה אפס, ערבית אפס, אפס אפס אפס. זה לא תפילה. לא כך עומדים לפני מלך!

אומר לו האדמו"ר - אבל יום אחד הוא שמע איזה שיחת התעוררות, יום אחד, אני יודע מה, אלול, יום אחד תפילה של יום כיפור, ראש השנה, הוא התעורר. התפלל תפילה כמו שצריך! מה עכשיו רושמים לו? אחד, הו מצוין, תפילה. תגיד לי, איפה הקדוש ברוך הוא רושם את האחד הזה, בהתחלה או בסוף? אמר לו היהודי - לא יודע, לא ראיתי את הפנקסים למעלה...

אומר לו את זה דוד המלך מגלה לנו, "ה' יספור בכתוב עמים". אם הקדוש ברוך הוא כותב את זה כמו יהודי, אז הוא כותב את זה מימין. מתחיל לכתוב מימין, אז היה כתוב 00000000, וכעת מימין הוא הוסיף 1. מה קיבלנו? 00000001. אבל אם הקדוש ברוך הוא כותב כמו שהגויים כותבים, אז הוא מוסיף את הספרה 1 משמאל. איך באמת ה' כותב? ה' יספור בכתוב עמים. ה' סופר וכותב כמו שהעמים כותבים. אז הוא כותב את ה-1 מצד שמאל. אומר מה נהיה מכל האפסים? 1000000000 נהיה מיליארד, נהיה טריליון! הרב אמר לו - תבין, כדאי להתפלל גם תפילה כזאת שמקבלים עליה אפס, כי כשתהיה תפילה אחת ראויה, היא מרימה את כל התפילות למעלה! עד כאן המעשה שהיה.

אני בהתחלה חשבתי שזה וורט חסידי יפה, אבל אחרי זה ראיתי שכך אומר הזוהר. אומר הזוהר, בכוחה של תפילה אמיתית אחת שהאדם מתפלל, להעלות את כל שברי התפילות שלו, את כל התפילות הפגומות, החסרות!

זה מה שבעצם אומרים לנו - אדוני, אל תישבר. גם אם אתה רואה שהמשכן התפרק, עוד פעם תבנה אותו ועוד פעם תבנה, ותדע לך שמכל זה הקדוש ברוך הוא עושה תפארת נפלאה. מכל זה הקדוש ברוך הוא עושה רוחניות גדולה, עם כל זה הקדוש ברוך הוא מרומם את האדם, כי דווקא הנפילות הן אלה שבנויות את האדם כשמתוך זה הוא מתחזק! שה' יתברך יחזק אותנו ויעטרנו בעטרת ניצחון, יחזיר את חיילנו שלמים ובריאים, ויכניע אויבינו תחתם, אמן כן יהי רצון. [דורש טוב, הרב צימרוט, עם תוספות]

ניתן לשמוע, לצפות ולהוריד שיעורים באתר של הרב - טעמו וראו,

ובקול הלשון, וכן בטלפון ישיר 073-2951306

מיייל להרשמה לקבלת העלון שלחו הודעה למייל alontaamu@gmail.com